

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hermanni Conringii De Pace Civili Inter Imperii Ordines
Religione Dissidentes Perpetuo Conservanda Libri Duo**

Conring, Hermann

Francofurti ; Lipsiae ; Wittebergae, 1680

III. Permissionis cooperantis natura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9585

impedientes coercet, verum etiam promover, auget, defendit, vel est pars actionis criminosae sive peccati. Sic Pilatus permisit quidem, non praecepit Christum crucifigi, *cum tradidit eum voluntati Judaorum*. Luc. 23. v. 25. sed cooperatus est tanto sceleris praestando Judicis autoritatem, & satellites aliaque executionis adminicula suppeditando.

II.

Permissio qua licita vel illicita.

Permittere malum primo & secundo modo, ut majus bonum obtineatur, vel majus malum impediatur, licitum est. Utriusque permissionis exemplum praebet divinum regimen. Prioris, cum benignitas Dei poenam dissimulando peccatores, *adducit ad poenitentiam*. Rom. 2. v. 4. Posterioris, *sinendo Zizania crescere inque ad messem, nobisque prohibendo, ne cum periculo tritici ea eradicemus*. Matth. 13. Extra has duas causas peccant Principes & Magistratus, si scelera manifesta impune tolerant, aut ea corrigere volentes impediunt. *Non enim sine causa gladium portant, Dei enim ministri sunt, vindices in iram eius, qui malum agunt*. Rom. 13. v. 4. Tertio modo malum permittere cooperando siue ad juvando, ex se illicitum est, si id, quod permittitur, peccatum est. Hoc genus peccati in Catechismo inter peccata aliena recensetur, & generatim damnatur à S. Paulo Rom. 1. v. 32. *quoniam, qui talia agunt digni sunt morte, non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus*. Vel maxime autem cooperatio arguit consensum, cujus est effectus & argumentum.

III.

Permissio cooperantis natura.

Cooperatio duplex est, directa & indirecta. Directa cooperatur malo, qui ea agit *qua suapte natura ad peccatum ordinantur*, ut sunt illud stabulire, augere, defendere, vel *qui pars est & socius peccati*, ut cum servus concubinam invitat ad herum, aut miles pugnat in bello manifeste injusto. Indirecte cooperatur,

N

qui

qui malum quod potest & debet impedire non impedit. Sic gubernator cooperatur submersioni navis, quam deberet gubernare, si ex odio v. g. aut negligentia eam permittat submergi, juxta S. Th. 1. 2. q. 6. a. 3. Ubi istud indirecte, illud autem prius directe voluntarium vocat. Utrumque reperitur in permissione cooperante. Hoc quidem in permissione Pilati, licet enim non præceperit Christum crucifigi, quem maluisset dimitti, directe tamen cooperatus est, ferendo sententiam & præstando sceleri auctoritatem judicis. Indirectæ cooperationis rei sunt principes & Magistratus, qui scelera tolerant, cum ea punire aut impedire possent, ideoque ex officio deberent. Est vero permissio cooperans seu directa, seu indirecta, *solum permissio comparatione præcepti*, quatenus dicitur permitti, quod non præcipitur, *ad respectu effectus est commissio.* Committit enim peccatum, qui illi cooperatur, & quidem ejusdem speciei: sic *furti reus est qui currit cum fure, & adulterii, qui cum adulteris portionem suam ponit.* Pl. 49 v. 18.

§. IV.

Non quia licet tolerare, licet absolute pacisci.

Id recte admonuerunt autores Compositionis Pacis c. 5. q. 26 n. 30. & Tanner. to 3 disp. 1 q. 9 dub. 3. n. 97. Tolerare enim mala intentione majoris boni aut metu majoris mali, licitum est & laudabile iisdem circumstantiis durantibus. Absolutè autem vel inperpetuum ejusmodi tolerantiam spondere, repugnat obligationi Principum & Magistratum. Ejusmodi enim promissio secludit circumstantias excusantes, quantum est ex intentione paciscentium, & natura pacti obligat ad malum tolerandum, etiam mutatis circumstantiis, quando id impediri posset, & ex officio deberet. Unde ejusmodi pactum non solum est ex genere suo illicitum, sed etiam irritum: *Quoties contractus est contra bonos mores juris naturalis aut divini, etiam si jure jurando firmetur, non fit ratus nec firmus.*

Prin-